

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrtletno: 1 šiling,
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII.

Dunaj, 21. marca 1928.

Št. 12.

Ljubezen do naroda v dejanju.

„Tudi jaz sem Nемеc in ljubim svoj narod,“ je rekel na javnem zborovanju ugledni nemški jezuit profesor dr. M. Gatterer.

„Tudi jaz sem Slovenec in ljubim svoj narod,“ sme z isto pravico reči sleherni Slovenec.

Toda, ne samo pravico imamo, da ljubimo svoj narod, to je tudi naša krščanska dolžnost.

Ljubi Boga nad vse in bližnjega kakor samega sebe, govori Gospod. Deset zapovedi je dal Bog človeku. Prve tri se nanašajo na ljubezen do Boga, ostalih sedem na ljubezen do bližnjega. Prva od teh sedmih, namreč četrta, se nanaša na ljubezen do staršev, ostale so splošnega značaja. Zakaj je dal Bog posebno zapoved, ki nam vелеva spoštovanje in ljubezen do staršev? Pač zato, ker so starši človeku po naravi najbližji.

Čim bližji nam je kdo, tem večjo ljubezen smo mu dolžni. Če moramo starše bolj ljubiti kakor druge ljudi, ker so nam že po naravi bližji, moramo ljubiti tudi to, kar smo od staršev prejeli. Od slovenskih krščanskih staršev smo prejeli vero, jezik in narodnost. To so naše svetinje, ki jih moramo že iz ljubezni do staršev zvesto ohraniti. Narodno odpadništvo ali renegatstvo je nemoralno! Je proti četrti božji zapovedi!

Nemoralno je sramovati se svojega jezika in svoje narodnosti! Nemoralno in sramotno je tajiti in zaničevati svojo narodnost!

Urejena krščanska ljubezen nam pravi, da moramo bolj ljubiti one, ki so nam bližji. Naš narod nam je bližji nego drugi narodi, zato moramo svoj narod bolj ljubiti kakor druge narode. To je naša krščanska dolžnost! Krščanska ljubezen nam vелеva, da ostanemo zvesti svojemu slovenskemu narodu.

Na Koroškem izdajajo poseben list, ki naj goji v našem ljudstvu narodno odpadništvo in

ga poveličuje. Kakšno nemoralno in sramotno početje! To, kar je moralno slabo in obsodbe vredno, poveličujejo in priporočajo! In nas zavedne Slovence zmerjajo in psujejo! Ko vendar storimo samo svojo krščansko dolžnost, če ostanemo zvesti svoji narodnosti. Ne, ni sramotno in ni slabo, ostati Slovenec, marveč sramotno in slabo je, sramovati se, tajiti in zaničevati svojo narodnost! Da, to je sramotno in obsodbe vredno! To je nemoralno!

Splošno priznano načelo pa je, da se mora ljubezen kazati v dejanju. Ne zadostuje torej, da samo v srcu ljubimo svoj narod, to moramo pokazati tudi v dejanju! Dejanjska ljubezen do naroda nam torej vелеva, da ob volitvah oddamo svoj glas za stranko svojega naroda, za slovensko stranko. Ta nam je in nam mora biti, pri enakosti drugih okolščin, bližjane stranke tujega naroda. Urejena krščanska ljubezen pravi Slovincu, da mu je slovenska stranka bližja nego nemška stranka. Zato tudi ne razumemo, kako bi se mogel krščanski Slovenec bolj navduševati za katerokoli nemško stranko, vstevši tudi nemško krščansko stranko nego za slovensko krščansko stranko. To bi bilo popolnoma proti urejeni krščanski ljubezni. Ne zdi se nam prav in ne v redu, če se ob volitvah ponekod prigovarja Slovincem, naj sploh ne oddajo glasov za slovensko stranko, tako da bi mi postali samo nekak „Stimmvieh“ za nemške stranke, pa bodisi katerakoli.

Ljubiti svoj narod je naša vestna dolžnost in naša dolžnost je, da to ljubezen pokažemo tudi v dejanju. Nedavno sem nekje bral, da si naši ljudje pustijo tolči kamenje na glavi. Ta naša mehkota in popustljivost nikakor ni na mestu. Ko gre za pravično stvar, je treba, da zna človek biti tudi trd, če je treba. Če kdaj, je sedaj potrebno, da si neizbriso zapišemo v voljo in srce: Trd bodi, neizprosen, mož jeklen, kadar braniti je čast! In pravde naroda in jezika svojega!

POLITIČNI PREGLED

Nemške šole. Kolikor jih še nimajo, dobe po Štajerskem raztreseni Nemci. Poročilo iz Beograda pravi, da je prosvetno ministrstvo poslalo velikemu županstvu mariiborske oblasti odlok, v katerem pravi, da je uvrstiti v krajih, v katerih prebivajo nemške in madžarske manjšine, otroke v nemške ali madžarske šole, ako želijo to starši. Pogoji pa je, da se vrši vzgoja v narodnem in patriotičnem duhu. — Pri nas pa ostaja vse pri starem in koroški Nemci se onim tam posmehujejo. Pri nas vedno manj, tam vedno več.

Jugoslavija. V proračunski razpravi je podal tudi namestnik zunanega ministra poročilo o zunanjepolitičnem položaju. Odgovarjal mu je posl. Jovanovič, da je Italija prevzela vlogo bivše Avstro-Ogrske. Vsa njena politika je za las podobna politiki bivše Avstrije in se hoče za vsako ceno usidrati na Balkanu. Njena politika stremi za tem, da Jugoslavijo izolira, poleg tega pa hoče razbiti tudi Malo antanto. Nisem črnogled glede bodočnosti Jugoslavije, a odkrito povem, da ostane Rim naš večni sovražnik. Odnosaji z Italijo se morajo sicer urediti, a tako, da bodo zaščiteni interesi države in naroda. Sedanji trenutek ni niti najmanje umesten za pogajanja z Rimom. Pritisk, ki ga vrše italijanske oblasti na naše rojake, ki so vsled krivičnih mirovnih pogodb prišli pod italijansko nadvlado, ne more ustvariti pogojne atmosfere za takšna pogajanja. Poleg tega ne smemo pozabiti, kaj počne Italija v Jugoslaviji. Vi, ki ste iz Slovenije, veste, kaj počne italijanski konzul v Ljubljani (je navaden špijon). Tudi italijansko orožje iz monoštrske zadeve dokazuje, kakšen zaveznik je Italija. Javna tajnost v Sofiji je, da imajo italijanski predstavniki najtesnejše zveze z bolgarskimi komitaši in Italija podpira vse njihove akcije. Postopanje Italije z našimi rojaki v Italiji tvori poglavje zase. Leta 1920 je izdal

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

Toda komisar Pauer je deloval popolnoma v duhu tedanjega časa, z železno voljo je hotel pripomagati cesarjevim naredbam do veljave, zato je bil nepopustljiv. Izdan ukaz se mora izvršiti, četudi trpi vsled tega mir. Silno se je razsrdil, ko je dobil pismo župnika Pauerja.

„Kaj, ta puntar se mi upa pisati kaj takega, videl bom, ali uklonim nespametnega ljudstva cesarskim odredbam. Mora se pokoriti in če se gre tudi do skrajnega.“

Tako govori sam s seboj, hodi nekaj časa po sobi razburjen gor in dol, nato piše župniku, da mora takoj zakleniti cerkev in se ne sme prej opravljati v njej služba božja, dokler ne pride vojaška pomoč.

„Tako tedaj,“ pravi župnik Prunner ves potr proti Veglu, ki je prišel v župnišče po opravkih, „to imate sedaj. Nazadnje so nam še cerkev zaprli.“

„Kaj takega ne pripustimo,“ reče odločno Vegl, „cerkev je naša last in samo mi imamo pravico do nje.“

„To je lahko govoriti, toda oblast ima moč in nazadnje doseže to s silo.“

„Naj poizkusi,“ vzklikne Vegl s povzdignjenim glasom, „rajši se damo zapreti, kakor da bi izročili cerkvene ključe komisarju.“

„Trebaja biti previden,“ opozarja župnik, „z lepim se da več doseči.“

„To smo videli do sedaj,“ odvrne Vegl nekoliko razburjen, „preveč ste bili popustljivi, ne smemo se udati.“

„Potem pa imejte odgovornosti vi, župljani, jaz sem s svojimi močmi pri kraju.“

In župnik sede na stol, si podpre glavo in molči.

Nekaj časa gleda Vegl župnika, videl je, da trpi blagi pastir, zato stopi k njemu ter pravi: „Ne bojte se, gospod župnik, vse se steče dobro, nič nam ne more oblast, dokler zahtevamo naše pravice.“

„Da bi le bilo tako,“ pravi župnik otožno in se dvigne.

Dogovorila sta se, da zaklene mežnar vrata, ključe pa izroči Veglu, ki jih hrani do tega časa, ko pride napovedana vojaška pomoč. Tedaj bo govoril on in poskušal vse, da da se upostavi zopet prejšnji red, on prevzame vso odgovornost, župnik naj bo čisto miren.

Blagemu pastirju se je razjasnilo lice, veselo je podal Veglu roko, ki mu jo je ta spoštljivo poljubil. Tako sta se poslovila. Vegl je šel, ko je dobil ključe od cerkve, samozavestno po trgu.

„Naj le pridejo iz Celovca, ne ustrašimo

se jih, četudi nimamo pušk, a imamo trde pesti in te tudi nekaj zaležejo.“

Ljudje so sicer mrmrali, ko je ostala cerkev zaklenjena, a Vegl jih je s svojim vplivom vedel kmalu potolažiti, da je to le kratko časa, potem pa bo zopet vse tako, kot je bilo poprej.

Bilo je ravno neki pondeljek pred svečnico leta 1788. Kakor vsako leto so se zbrali otroci popoldne pri farni cerkvi. Vsak je imel napravljeno iz papirja malo cerkvico, ki jo je nosil pritrjeno na mali palici. Eden je hotel imeti lepšo cerkvico kot drugi. To je bil dirindaj, zakaj otroci so letali sem in tja, se suvali in smejali ter dražili. Obhajali so spomin na veliko povodeni, ki je pred davnimi leti nenedoma vdrla v Kaplo. Velike množine prej padlega snega so se pričele tajati, voda je tekla od vseh strani in Bela je vedno bolj naraščala. Kmalu je stopila čez breg in se vlila po trgu. Okoli cerkve je bilo vse v vodi in deroči potok je razril celo grobove in odnašal krste. Med ljudstvom se je razširilo veliko razburjenje. Tedaj so se zaobljubili tržani k D. M. v Trnju, šli so v cerkev, iskreno molili, spredaj pa so šli otroci z malimi cerkvicami, ki so jih zmetali v vodo, ki je segala do vznožja stopnic, po katerih se pride v znano cerkev. In glej, silen vihar je nehal, nastopil je mraz, bilo je ravno dan pred svečnico in povodnji je bilo konec. Vsi srečni so bili tržani. V spomin nato se je ohranila procesija, ki se je pomikala od cerkve D. M. v Trnju skozi trg do mostu, ki vodi čez

italijanski kralj proklamacije, v kateri obljublja vsem tujerodcem v Italiji enake pravice, kakor jih uživajo italijanski državljani. Enake obljube so dajali tudi predsedniki italijanskih vlad, kakor Nitti, Tittoni in dr., a italijanska diplomacija onemogoča vsako zblizanje. Tudi zemljoradnik Tujanjanin se je toplo zavzel za slovanske narodne manjšine v Italiji. Celo mačeha Avstrija je pustila Slovencem 530 šol, a v današnji Italiji sta jim ostali samo dve. Naša društva so izginila, učiteljstvo je izgnano, duhovništvo raztepeno, društva razpuščena in fašizem hoče slovanski manjšini celo doma zabraniti govor v materinem jeziku. Fašizem gre celo tako daleč, da zahteva izbris slovenskih napisov na pokopališčih spomenikih. H koncu pozivlja vlado, naj končno najde pota in sredstva, da zaščiti pravice jugoslovanskih rojakov.

Zasedanje Sveta Društva narodov je končano. Na dnevnem redu je bilo 25 točk, od katerih so imele mnoge tudi velik političen in gospodarski pomen. Kar se tiče monoštrske zadeve, ki je nam že znana, se je ugotovilo, da je še ni mogoče razrešiti, ker je treba dopolnilnih poročil, ki jih madžarska vlada v tem kratkem času ne more dati. Zato se je izvolil poseben odbor, ki bo zadevo še natančneje preiskal, in ako poročila madžarske vlade ne bodo zadostna, se bo podal na lice mesta. Zastopniki Male antante so s tem soglašali, madžarski zastopnik pa je naredil bolj kisel obraz. Druga važna zadeva je bila madžarsko-romunski spor radi zaplembe veleposestev madžarskih optantov v Romuniji. Spor se vrti okrog vprašanja, koliko odškodnino naj dobijo oni madžarski grofi-veleposestniki, ki jih je zadela romunska agrarna reforma. Romunija se je postavila na stališče, da jim gre prav toliko odškodnina kot onim razlaščenim veleposestnikom, ki so romunske narodnosti; Madžarska pa zahteva, naj ščitijo razlaščene madžarske optante posebno določbe, kakor jih vsebuje mirovna pogodba za optante. Zadeva je bila že enkrat pred Svetom, ki je tedaj predlagal, naj se sporazumeša obe državi v neposrednih pogajanjih, zraven pa je podal smernice za rešitev spora. Sedaj je odločil, da vzame stvar v pretres triletni odbor, ki pritegne še dva strokovnjaka in poroča na prihodnjem zasedanju. Romunska je z odločitvijo zelo nezadovoljna. — Svet Društva narodov je pozval Špansko in Brazilijo, da zopet vstopita v Društvo narodov.

DOMAČE NOVICE

Važni dnevi volitve.

- 4. februar.** Od tega dneva se računajo vsi v volilnem zakonu predvideni roki.
- 31. marec.** Zadnji dan za predložitev volilnih predlogov občinski volilni oblasti (kandidatnih list).
- 13. april.** Zadnji dan za prijavo volilnih prič pri občinski volilni oblasti. Za vsak volilni lokal dve prič.
- 16. april.** Zadnji dan za izpopolnitev izpreminjevalnih volilnih predlogov.
- 22. april.** Volilni dan.

Belo na koncu trga proti jugu. Ta procesija se je nazadnje opustila, ostal je le še neznamen spomin.

Že so se zbrali v veliko gručo, fantje so šli spredaj, deklice pa zadaj. Med smehom in krikom se je pomikala mladež po cesti naprej do Bele. Tu so obstali. Najstarejši deček, Boštjejev Poldež, se je postavil na most in začel svečano izgovarjavati besede:

Ante pante popolore,
Koclu vrata cvilelore.

Nato je vrzel cerkvico v vodo. Za njim so ponovili tudi drugi otroci te besede in med vriščem so pometali vsak svojo cerkvico v vodo. Gledali so, kako so plavale bele hišice po valovih; ta in ona se je že potopila, druga se je zopet obdržala na površju. Otroci so kričali, češ, moja cerkvica je najbolj trdna, moja se ni potopila.

Ante, pante, popolore, so kričali vsi vprek. Seve niso razumeli teh besedi, ki so latinškega izvora. Kedar je duhovnik vodil procesijo, je mofil molitvice, ki so navadne na praznik svečnice pri obhodu po cerkvi, ko se blagoslavlja sveče. Medtem je tudi besedilo: Quod parastis ante faciem omnium populorum. (Dalje sledi.)

Strašno. Ali more biti še kaj strašnejšega, kakor imeti vzgojitelje in učitelje, ki ne razumejo jezika ljudstva; tako vzdihuje koroški nemški list po „Mussolinijevem“ govoru o Tirolski. Doma, pri nas na slovenskem Koroškem pa zasedajo slovanske župnije nemški duhovniki, ki ne razumejo jezika ljudstva, na vsaki drugi šoli na slovenskem ozemlju poučuje nemški učitelj, ki tudi ne razume jezik ljudstva. Ali ni to tudi strašno?

Dobrla vas. Ob priliki ostre kritike in debate o zatiranju južnotirolskih Nemcev od strani Italijanov v avstrijskem parlamentu, so se pohvalili nemški poslanci, kako vse drugače ravnaajo oni s svojimi narodnimi manjšinami. Neki poslanec se je hvalil, da smo dobili koroški Slovenci že svojo kulturno avtonomijo, katero pa da nam hočejo še razširiti, povečati. Za Boga, človek ne ve, kaj bi rekel na take budalosti. Kje pa se skriva ta avtonomija, da je mi nič ne opazimo. Ravno nasprotno. V istem času se je ustanovila pri nas, v popolnoma slovenski vasi, mala trgovina. Lastnik napravi nemško-slovenski napis, in glej, takoj ima orožnika na vratu s strogim poveljem, slovenski del obrisati, kar se je moralo takoj zgoditi. (Ne bi bilo treba, dokler orožnik ne prinese odlok od oblasti. Op. ur.) In naše šolstvo, naše utrakvistične šole! Kar se nauči otrok v prvem razredu slovenskega, to mora v drugem razredu izbrisati in pozabiti, tam ni več besede slovenske. To se pravi mladino poneumnjevati, pa ne izobraževati. Taka je slovenska pravica, slovenska avtonomija. Lahki se uče od nas Nemcev teptati pravice drugorodcev. Eviva!

Z dežele. Splošno se sliši, da hočejo preložiti v šolah počitnice in začetek šole. To bi na kmetih ne imelo dobrih posledic. Počitnice kakor v mestih so za kmeta neugodne, ker toliko primanjkuje delavske moči na deželi in se šolarji v jeseni veliko bolj rabijo za razna dela, ko je največ dela in najkrajši dan, posebno mlajši za pašo. Kaj bi pomagalo, če bi tisti, ki so oproščeni, bili oproščeni šele po počitnicah. Že prej se nujno potrebujejo, ko je paša še samo v gozdovih. Na jesen pa bi opravljali druga primerna dela in pasli za mlajše, ki bi hodili v šolo. Tudi ni koristno, da bi bil začetek šole v jeseni. Na deželi ne moremo primerjati pota onim v mestih. Slab obisk bi to potrdil. Kakor smo izvedeli, se je nameravalo samo eno leto poizkusiti, ali bi se obneslo, če bi počitnice bile julija in avgusta in če bi se odrastli šolarji oprstili pouka mesto v poletju šele po počitnicah, v jeseni do približno 15. novembra. Ker se je večina šolskih krajev izrekla proti, ostane tudi v bodoče vse pri starem.

Št. Jakob v Rožu. Šol. sestre v sirotišnici v Št. Petru v R. zaključijo gospodarski tečaj dne 30. marca. Dne 1., 2. in 3. aprila pa bo razstava ročnih del in kuharskih izdelkov gospodinjkega tečaja in ob enem ročna dela naših sirotic. Čisti dobiček je namenjen sirotišnici. Poletni gosp. tečaj se otvori dne 16. aprila.

Trušnje. Kar nas je naročnikov iz trušenjskega poštnege rajona, se moramo pritožiti, da se nam dostavlja list zelo neredno. Kolikokrat se dogodi, da naročnik „Slovenca“ sploh ne dobi, enkrat, dvakrat ali celo večkrat ne. Skoro ga ni naročnika, ki bi mogel reči, da dobiva list redno. Drugod se dostavlja list redno, edino pri nas se časopis med potjo „izgubi“. Mogoče ga pa kdo svojevoljno kar na svojo pest „konfiscira“. Čudno se nam zdi tudi to, da nemški listi dohajajo redno, da se nobena številka ne izgubi, a „Koroški Slovenec“ ni gotovo, da dospe naročniku v roke.

Tirolske nemške učitelje v južno Italijo, nemške učitelje v Jugoslaviji v Macedonijo! To bi bilo vpitja in jamranja pri Nemcih! Vsi nemški listi od „Kleine Zeitung“ do „Freie Presse“ bi bili polni. A pri nas? Šolske oblasti pošiljajo naše slovenske učitelje v daljne nemške kraje, in če ti prosijo za službena mesta v slovenskem ozemlju, skrbi „heimatdienst“ po različnih renegatih za proteste, nepolitična učiteljska društva sklepajo resolucije in deželna vlada, ki ima pravico imenovanja, nima poguma in menda tudi ne volje, zavlačuje in zavlačuje pa farba svet, da smo Slovenci enakopravni.

Št. Primož v Podjuni. (Volilni shod.) Ko so v naravi s takim veseljem odevale 11. t. m. snežinke našo grud z belo odejo, so se vedno bolj napolnjevali gostilniški prostori pri Voglu.

Krajna organizacija naše stranke je sklicala volilni shod. Z napetostjo smo sledili izvajanju naših obeh poslancev, ki smo jih imeli prvič v naši sredi. Govora je spremljalo živahno odobravanje, pa tudi medklici udeležencev drugih strank. G. poslanec Starc se je naslanjal na gospodarstvo. V svojem globokem in stvarnem govoru se je dotaknil vseh ran našega narodnega gospodarstva: dolgovi države in dežele, zaostalih davkov, carine, trgovine s poljskimi pridelki, deželnega proračuna itd. Da se ohrani naš narod na naši zemlji, mora biti prva naša skrb, da ohranimo naše domove neobremenjene našim potomcem. To pa ne gre po starem načinu gospodarstva; treba je spremeniti proizvodnjo, treba je posnemati švicarsko gospodarstvo, ki so začasno dobičkanosne. Res lepi nasveti iz ust praktičnega gospodarja. G. poslanec dr. Petek je razpravljal o manjšinskem vprašanju, nad katerim imamo mi največji interes. Navajal je razpravo o južnotirolskih Nemcih v našem državnem zboru, v italijanskem in v javnosti. Svetovno mnenje je na strani Avstrije in tirolskih Nemcev. Oni zahtevajo, da jim pusti državni narod njih jezik v šoli in cerkvi, da spoštuje njih šege in navade itd. Naše zahteve se od njihovih ne razlikujejo. Vendar bi nemški narod šele potem mogel s pravim povdankom zahtevati naravne pravice za svoje sonarodnjake v drugih državah, ko bi enkrat sam vzorno rešil manjšinsko vprašanje v svojem področju. Pri Nemcih je opaziti dvojno moralo. Iz ust g. govornika smo slišali še marsikaj zanimivega o obeh komisijah deželnega zbora, zakonskem predlogu o avtonomiji za nas in o mnenju naših Nemcev o istem. Sicer pa je slovensko manjšinsko vprašanje na Koroškem nekaj posebnega, ki se zadovoljivo ne da rešiti po gotovem vzorcu. Po govorih se je razvila živahna razprava. Izakazalo se je, da je ravno kmečka zveza ona, ki najbolj nasprotuje kulturni avtonomiji. Poslancema smo izrazili naše želje, predvsem, da bi se zanimala za skorajšnji pričetek regulacijskih del na Belji, da se obvaruje most, ki je stal občino že težke milijone. Mnogo rodovitne zemlje bi se dalo pridobiti, če bi se naša obsežna „blata“ izsušila. Želja po melioraciji se je že prijavila. Shod je uspel dobro kljub slabemu vremenu.

Hodiše. Kar na enkrat smo dobili obvestilo, da ima naša stranka 11. t. m. shod in da pride bivši posl. g. župnik Poljanec. Kljub temu, da ni bilo mogoče vse naše obvestiti (drugih sploh nimamo navade), je bila udeležba precej dobra. Okoli sto poslušalcev, vsi zadovoljnega in na smeh se držečega obraza, je bil dokaz, kako dobro so zadele govornikove besede naše volilce. Nauk — kako se naj gospodari v teh težkih časih in naj pridno se izobrazujemo, je bil zelo na mestu. Gosp. govorniku srčna hvala in naj nas ne pozabi. — Ravno v istem času je imel v šoli tudi Landbund svoje zborovanje. Okoli dvadeset smo jih našli.

Sele. (Medved.) Vstal je! Kdo? Gospod Kožuhar, kateremu drugače pravimo tudi medved. Prezimil je dobro in ko je preizkusil, da se trta že vije, je zapustil svoj brlog in se začel malo sprehajati. Nad Homelišami so ga zasledili. Pečenke si dosedaj še ni mogel privoščiti, preživlja se zaenkrat le s koreninami in travo. Lovci z gonjači so seveda zopet drli nad njega, pa se jim še ni prikazal. Eni mislijo, da ga je mogoče zalesti le na tihem, drugi zopet menijo, da ga mora loviti več sto lovcev in gonjačev in ga s hrupom spoditi iz skrivališča. Neki hudomušnež, ki je opazoval zadnji lov, je rekel, da ne ve, ali se medved boji lovcev ali le lovci medveda. Morebiti je oboje res.

Klanče. (Nesreča.) V 52. naši številki preteklega leta smo poročali o nesreči pri Bogcu, ki je zahtevala nedolžno človeško žrtev. Pretekli teden se je vršila tozadevna obravnava pri deželnem sodišču v Celovcu. Obsodba pravi, da je kriva smrti otroka Jožefa Brličko, ker ni povedala svojim staršem, da gre od doma, da bi pazili na otroka. Gosp. Ano Bričko tedaj pri tem ne zadene nobena krivda. Bogčinja je bila obsojena na 14 dni strogega zapora in sicer pogojno.

Št. Janž v Rožu. (Razno.) Dolgo še že nismo oglašili Šentjanžani v „Kor. Slov.“, deloma, ker smo bili preveč zaposleni po zimni vožnji, deloma pa zato, ker le preveč sovražimo pero. Ker že govorimo o vožnji, bodi po-

vedano, da imamo letos razmeroma prav dobro zimo za nami, ker je še vsak, ki se je količkaj potrudil, nekaj prislužil. Zato bi dopisnik vsem tem čitateljem našega zvestega prijatelja „Kor. Slov.“, ki so pridno vozili, takole rahlo položil na srce, da bi se spomnili zdaj s kakim šilingom tiskovnega ali volilnega sklada. Ni treba posebej omeniti, da storimo s tem kako dobro delo. — Seveda letošnja zima ni imela samo dobre, marveč tudi slabe posledice. Bilo je, kakor vemo, časoma zelo gladko in je ta ali oni nesrečno padel in si zlomil roko ali nogo. Pri nas se je n. pr. kovač pd. Fabrkant tako nesrečno poškodoval, da so ga morali peljati v bolnico, iz katere je ravnokar srečno dospel. Tudi naš nadučitelj leži z zlomljeno nogo v Celovcu. Pred kratkim so nas zapustili tudi g. župnik, ki se zdravi sedaj v sanatoriju. Teži jih srčna bolezen, ki so si jo tekom let nakopali. Dal Bog, da bi se prav kmalu zopet videli! — Drugače pa stojimo v znamenju bližajočih se občinskih volitev. Opaža se že živahno zanimanje od strani Landbunda in soc. demokratov. Pa tudi mi Slovenci vemo, kaj nam je storiti!

Uvažujte, prosim: Maggijeve kocke za govejo juho imajo napis „Maggi“ na rumeno-rdečem omotu. Zavite so v rjavem pergaminastem papirju. Pazite, prosim, pri nakupu na to.

Sele. Po več kot polletnem presledku nam je zopet prisvetila električna luč. Brata Ehrliha sta svojo električno napravo preuredila:

se na 3040 S in 143 S gotovine. Dobro mu je neslo beračenje. — V Vresju pri Celovcu so našli 11. t. m. zjutraj ob železniški progi delavca Friderika Wagnerja s težko poškodbo na glavi. Odkod rana izvira, se ni dalo ugotoviti. — Posesnik Puk na Gosposvetskem polju je prodal zadnjič merjasca, ki je tehtal 440 kg. — V Rikarji vasi pri Št. Tomažu je požar uničil Jorijeva poslopja. Poleg tega je zgorelo 60 kg svinjskega mesa, masti, fižola itd. Škoda znaša 7520 S, zavarovalnina 3000 S. — Deželni zbor se sestane predvidoma 29. marca. — Slišali smo, da se je pripetil dne 15. t. m. Slovincu v Celovcu, ko je oddajal na glavni pošti s položnico denar pri okencu, sledeči slučaj. Vplačati je imel 42,85 S in je zato položil tja 2 komada po 20 S in enega po 10S. Uradnica pa je vrnila samo 2,15 S. Na opozorilo, da je bil poleg bankovec za 10 in ne za 5 S, je uradnica odločno odgovorila, da je bil bankovec za 5 S. Ker je bil tisti trenutek dotični sam pri okencu, ni mogel dokazati svoje trditve in 5 S je bilo izgubljenih. To navajamo vsled tega, da opozorimo na možne slučaje, da se odposiljatelji denarja morete zavarovati vnaprej pred morebitno škodo.

Škofiče. (Pogreb.) V torek dne 13. marca smo položili k večnemu počitku ženo, sključeno od dela in truda. Bila je to Blatnikova mati Marija Aleš v starosti 68 let. Da je bila priljubljena pri ljudeh, je pokazal veličasten pogreb; velika množica ljudi od blizu in daleč jo je spremljala na zadnji njeni poti. Rajna je

izobraževalna društva. Izobraževalna društva morajo tedaj nadomestiti pomanjkljivo duševno, srčno izobrazbo, ki je nam šola v tej obliki nikakor ne nudi. Rodoljubni, zavedajte se, da vršite pri igrah veliko kulturno delo nad vašimi sobraty, največ pa koristite to delo vam, ki si razmeroma brez posebnih težkoč izpopolnite znanje slovenskega jezika in si prisvojite slovensko duševnost. Izobraževalno društvo mora seveda razpolagati tudi s svojo knjižnico. Društvo in knjižnica morata biti tisto središče, v katerem si priborimo naš gospodarski in kulturni ideal. Naš ideal mora biti, da po možnosti poživimo že ustanovljena društva in da ustanovimo še novih, kjer še ni prepozno, tako da bi prišlo na dve ali vsaj tri župnije po eno društvo. Letos in drugo leto obhajajo marsikatera društva važne obletnice, tako izobraževalno društvo „Edinost“ v Spodnjih Trušnjah dvajsetletnico svojega obstoja; istotako izobr. društvo „Peca“ v Železni Kapli. Drugo leto praznuje izobr. društvo „Trdnjava“ na Djekšah dvajsetletnico svojega obstoja, Radiše celo petindvajsetletnico. Ali bi ne bilo primerno, da bi se pri takih prilikah po možnosti spet zdramili? Drugič pa naj bi se ustanovila društva, kjer jih v daljni okolici ni. Ali ni malo prehuda puščava od Galicije do Šmarjete? V Apačah bi si človek vendar le želel kako oazo, pa naj si pride iz Roža ali iz Podjune.

Predragi! Navedel sem le tista jubilejna društva, kojih delovanje bi bilo najbolj potrebno. Nihče naj ne ugovarja. Nemci imajo svoje

Dober nasvet:

Prepričajte se pri nakupu **MAGGI**-jevih kock za govejo juho, se li nahaja na vsaki kocki ime „**MAGGI**“ na „rumeno-rdečem“ omotu. **MAGGI**-jeve kocke za govejo juho so zavite v rjav pergaminast papir.

preložila dotek vode, ki ima sedaj 3 m padca in 3 metre sesalnega učinka, opremila z novo propelerju podobno turbino in potrebnimi napravami. Prejšnjo lično leseno hišo sta prodala celovski slov. posojilnici, da sta odplačala nekaj dolgov. Na njenem mestu stoji sedaj navadna baraka, ki pa tudi služi svojemu namenu. Komisija od okrajnega glavarstva je napravo pregledala in izdala dovoljenje za obrat. Občudovati moramo delavnost in vstrajnost bratov Ehrlichov, ki sta kljub mnogim oviram in težavam podjetje končno vendarle dovršila. Gmotnih koristi sicer od tega podjetja zaenkrat nimata, pač pa sta si pridobila mnogo izkušenj, ki jih bosta mogla s pridom uporabljati drugod. Naj bi jima bila sreča drugod bolj mila! — Dne 13. marca je umrl drvarski delavec Rok Pegrin, star 57 let. V svoji dolgi bolezni je bil ganljivo potrpežljiv. Bil je priden delavec, neomahljiv, značajan Slovenec in marljiv bravec in naročnik „Kor. Slovenca“. Zato mu tudi naš list kliče v slovo: Počivaj v miru!

Celovec. (Razno.) 11. marec je bil za koroški Heimatschutz praznik. Zbral se je v Celovcu v ne prevelikem številu, da se pokaže. Popoldne je bila vaja zunaj mesta, pozneje pa parada na Kardinalskem trgu. Zelo je motilo vreme. Izrečenih je bilo par hujskaških besed. Soc. dem. listi trdijo, da znači ta aufmarsch veliko blamažo za Heimatschutz. Popoldne in zvečer se je krovalo. V soboto prej pa so zborovali komunisti, ki so pomazali nekaj hiš z napisi: Nieder mit dem Heimatschutz! Tod dem Heimatschutz! Napisi so bili po 3 do 4 m dolgi. Pleskarji in zidarji so se teh junaških činov razveselili, ker je njim pripadla naloga, da madeže zabrišejo. — 10. marca je bilo na Koroškem zabeleženih 9525 podpiranih in 9565 nepodpiranih brezposelnih. Število podpiranih je precej nazadovalo. — Policija je zaprla nekoga Martha Sika iz Važenberga radi beračenja. Pri preiskavi so našli pri njem vložno knjižico kreditne zadrage v Velikovcu, glasečo

bila v vsakem oziru vzor gospodinje in z žulji svojih rok si je znala pridobiti in obdržati krasno posestvo, ki bi naj spominjalo na skrbnega očeta in mater. Bila je pa tudi drugače obče spoštovana in ugledna žena, ki je znala ceniti narod in vero svojih slovanskih pradedov do konca dni svojega trudapolnega življenja. Ohranimo jo v trajnem spominu! Bila je tudi vztrajna in dobra članica pevskega in izobraževalnega društva „Edinost“, ki mu je radevolje dajala na razpolago svoje prostore in šla ob težkih časih društvu v vsakem oziru na roko. Naj bi jo posnemali njeni potomci! Društvo ji je zapelo na domu in na pokopališču krasne žalostinke. G. predsednik pa se je v ganljivih besedah zahvalil ob odprtju grobu njej za izkazane dobre in naklonjenost društvu ter položil venec v zahvalo na njen grob. Draga mati, naj ti bo lahka zemlja domača, zaostalim pa izrekamo naše sožalje!

Gorenče. Pretekli mesec smo pokopali Trunkovega očeta, 11. t. m. pa smo položili k večnemu počitku sletnega šolarja Kozlovega Toneja. Medtem ko so Trunkov oče bolehal več tednov, je bil Tonej v enem tednu zdrav in mrtev. V pondeljek še v šoli, v petek že na mrtvaškem odru in v nedeljo v grobu. Šolarji so spremljali mrtvega tovariša na zadnji poti, ob grobu sta mu govorila ganljive besede v slovo g. šolski vodja in g. župnik, in pevcy so mu zapeli nagrobnico. Počivajta v miru!

DRUŠTVENI VESTNIK

Nekaj misli.

„Sveta vera je luč, materin jezik je ključ, po katerem se pride do boljšega napredka.“ Te Somškove besede veljajo seveda v prvi vrsti šoli. A ker nam vlada ne da šol na podlagi maternega jezika, si moramo pač sami pomagati, kakor najbolje moremo; iskati moramo kak nadomestek. Tak nadomestek pa so

narodne šole, a vendar uprizorjajo mladeniška društva po možnosti igre. Tudi z našim gospodarskim stanjem se ne izgovarjamo. Človek mora imeti svojo duševno hrano. Če je ne najde v društvu, je bo pač kje drugie iskal. Maslim, da je neovržena resnica, da se v tistih krajih, kjer ni društvenega delovanja, najmanj vsaj več pijančuje. Če se bomo zavedali teh važnih nalog, ki jih imajo društva, bomo pač premagali prvotne težkoče, katerih bi sicer ne mogli. Kdor pa nas pri tem delovanju ogroža ali zasmehuje, je ali neumnež ali hudobnež ali pa oboje, pa naj si bo kdor hoče in če še tako lepo govori. Vsak izgovor je hinavski in smešen. Po njihovih sadovih jih boste spoznali.

Šmihel nad Pliberkom. Izobraževalno društvo naznanja, da se dne 25. sušca t. l. ob 3. uri popoldne v Šerčerjevi dvorani vrši občni zbor. Spored: 1. Govor. 2. Poročila. 3. Volitev novega odbora in nato event. še skioptično predavanje.

Globasnica. Dne 6. svečana se je vršil občni zbor izobraževalnega društva, na katerem se je najprvo deklamirala lepa Gregorčičeva pesnitev „O pepelnici noči“. Kot govornik je nastopil čg. Josip Wutte, kaplan v Dobrli vasi, ki je podal v velikem številu navzočim članom obilo zlatih in prekoristnih naukov. Nato so sledila poročila odbornikov, ki so pokazala, da društvo v preteklem poslovnem letu ni spalo. Društvo je priredilo Materinski in Mladinski dan, Slomškovo slavnost ter Miklavžev večer. Igre so se uprizorile sledeče: Cigani, Za pravdo in srce, ki se je ponovila, Roka božja, Skapinove zvijače, Mlinar in njegova hči, Prvi april ter Razvalina življenja. Ob priliki Prosvetnega dne je naše društvo uprizorilo igro Miklova Zala. Govorniki so nastopili: Na Materinski dan čg. Zulehner, na Mladinski dan čg. Ivan Starc, na Slomškovi slavnosti čg. Pšeničnik. Sestankov se je vršilo 3, na kate-

